

1978

M

388

(26)

00. 1/2

P

R



ORATIO FVNEBRIS
IN MORTEM
PETRI MOSELLANI

AVCTORE
I V L I O P F L V G.

ITERVM EXCVSA

CVRA

CHR. GOTTF. MÜLLERI,
RECTORIS SCHOLAE CIZENSIS ET BIBLIO-
THECAE EPISCOPALIS PRAEFECTI.

C I Z A E
LITTERIS ET SVMTIBVS WEBELIANIS.

I 7 9 8.

ORATIO FUNEBRIS

IN MORTUUM

PETRI MOSELLANI



I V L I O P I U M G.

Kapsel 78M 388

(26)

CHR. GOTTF. MÜLLER

Rechnung über den Bestand der Bibliothek
des theologischen Fakultäts

G I N A E

LEHRER AN DER UNIVERSITÄT WÜRZBURG

VIRO SUMMO

MERITIS, ANNIS, INGENIO, DOCTRINA, ET
HUMANITATE INSIGNI

CHRISTOPHORO SAXIO

BONARVM ARTIVM IN ACADEMIA

RHENO TRAIECTINA PRO-

FESSORI

S. P.

D.

CHRISTIAN GOTTFRIED MÜLLER.

Non temere, *Saxi Humanissime*, dubitasti nuper, an laudatio ista funebris, quam Iulius Pflug, Episcopus Numburgensis vltimus, Lipsiae, vbi tunc iuri civili operam dabat, et communi hominum nobilium iudicio affidebat, ¹⁾ in obitum Petri Mosellani conscripssisse, et in aede St. Nicolai recitasse tra-

1) Cf. eius epist. ad Hessum in Ackeri Narratione breui de Iulio Pflugio p. 156.

ditur, ²⁾ vel sola typis excusa vnquam, vel aliorum libris inserta, lucem aspexerit. Gundlingius quidem etsi in *Historia Erudit.* Tom. II. p. 2611. orationem istam existimat hinc illinc in bibliothecis reperiri, a nobis tamen vix impetrare possumus, vt ab ipso esse eam visam vsquam, nedum lectam facile credamus. Inhaerere modo, immo potius obnoxius videtur esse, vt *Tu* ipse me non monente intelliges, auctoritati aliorum, qui huius orationis laudent elegantiam, ipsis quoque haud dubie nunquam perspectam. Primum enim non constituit, vtrum haec oratio in bibliothecis exstet scripta modo, an typis quoque expressa. Deinde, quod ma-

2) Cff. Gundling, in *Hist. Eruditionis (Historie der Gelehrtheit)* Tom. II. p. 2537. et 2611. Menke in *differt. de gr. et lat. litterarum in Misnia instauratoribus:* aph. 9. p. 265. *Henr. Schulze in vita Petri Mosellani* §. 28 et 61. *Spangenberg in Speculo Nobilium (Adelsspiegel)* Lib. XI. c. 15. p. 192. *Siculi Annal. Lipl. max. Academ.* Tom. III. p. 440.

forem coniecturae nostrae facit fidem, ora-
 tionem istam, quemadmodum fere omnes,
 quos consulimus, et qui de ea exponunt,
 ita laudat, ut ipsum nunquam vidisse eam,
 aut legisse facile appareat. Inscribitur autem
 ea in exemplo, quod sine dubio vnum typis
 exscriptum iam ad manus est: *Oratio fune-*
bris in mortem Petri Mosellani auctore Iulio
Pflug; sed Gundlingius alique, quos vel
 ipse est secutus, vel qui ipsum sequuntur,³⁾
 inscribunt eam: *Oratio in obitum Petri*
Mosellani. Nonne inde patet, plerosque fere
 historiae litterariae scriptores, libros eorum-
 que auctores quasi sibi cognitos nominare,
 quibus tamen nunquam eos videre coram li-
 cuerit? Accidit adeo, ut, quum quosdam,
 qui adhuc sunt in viuis, laudatores huius
 orationis Pflugianae publicos de ea mecum
 communicanda per litteras adissem, se eam

3) e. g. Acker in Narrat. de Iulio Pflugio.

Toecherus in Lexico Eruditorum, Scha-
 melius in Numburgo Litterato, et alii.

neque scriptam, neque typorum formulis expressam vidisse vnquam ingenue faterentur! Itaque, ne precibus *Tuis*, *Saxi*, et omnino litteris bonis deesse viderer, bibliothecas Saxoniae nostrae, vt et *Tuae*, maiores, in quibus hanc orationem reperiri posse sperandum erat, obii fere omnes; sed heu! et bibliotheca ipsa, quae Cizae omnes omnino Iulii Pflugii libros et manu scriptos, et typis excusos asseruat, vt et bibliothecae, quae Lipsiae atque Dresdae splendent, inanem me atque incertum dimiserunt. En! vero praeter spem, quam iam prorsus abiiciendam putaram, amicus quidam hanc ipsam orationem typis quidem, verum sine loco et anno, foliis duodecim quaternis, eaque ipsa inscriptione, quam antea posui, exscriptam mihi attulit. Procul dubio ea, nisi me prorsus fallunt formae litterarum, et figurae frontem libelli ornantes, tunc temporis, vel saltem paullo post, cum habita est, cura ipsius Pflugii Lipsiae prelis subiecta atque edita videtur. Qua-

propter quum haec oratio sit rarissima inventu, (nam paucissima modo exemplaria eius excusa fuisse credibile est) eam ex illo libro, qui ad manus est, vitiis typographicis purgatam repetendam, eique epicedium in memoriam Petri Mosellani a Iulio Pflugio compositum e Stepneri Inscriptt. Lipf. p. 118. n. 411. adiiciendum curauimus. Fecimus autem, vt non *Tibi* modo, *Saxi Humanissime*, amorique *Tuo* litterarum istarum indulgeremus; verum vt etiam homines seculi nostri perspicerent, quanta diligentia, quanto cum apparatu eloquentiae, vt et animi pietate res olim sit acta, quae, vti iam nostrorum temporum est leuitas, ac paene dixerim, impietas, apud nos iam fere friget. Non minus iuuabit, melius inde et propius cognoscere non ingenium modo Pflugii nostri doctrinamque eximiam, sed animi quoque pietatem erga Deum et praeceptorem suum, modestiam eius, humanitatem atque ciuilitatem.

Recipias igitur, *Vir Humanissime*, hanc orationem, quam TIBI cura nostra iterum excusam mittere ausi sumus, tanquam documentum et signum pietatis nostrae, observantiae atque reuerentiae, TIBIQUE persuadeas, nihil esse, quod magis expetamus vobis, quam vt Deus O. M. TE nobis litterisque, in quibus Tu solus habitas, quam diutissime conseruare velit. Atque ita iterum iterumque vale, mihi que faue.

Cizae, Ipsis Kalendis Febr. CXCICCLXXXVIII.

Non ingentium modo Pungit nostris doctri-
 namque eximiam, sed animi quoque picta-
 tam egra Deum et praeceptorum suam, mo-
 deltam eius, humanitatem eoque civili-
 tatis, quod non iam esse videtur. Non minus
 horum est laetitia, ac haec dixerim, impie-
 olim in aedibus, vti iam nobiscum iam
 apparuit eloquentiae, vt et animi pietate res

Si in hoc communi luctu non animo afficerer, Lipsienses, horum alterum euenire necesse esset, vt aut ego sensu prorsus omni carere, aut totam hanc vestram lugendi rationem damnare viderer. Quorum siue vtrumque, siue alterum existeret, quemadmodum existimationem meam, si qua modo est, tueri possem, non sane reperirem. Quare cum illud mihi esse debet commune vobiscum, vt doleam, tum hoc proprium ac plane meum, vt animi mei commotionem significatione certa aliqua testificer. Nam cum Petrus Mosellanus, quem hoc tempore lugemus, auctor fuerit mihi suscipienti eam studiorum rationem, in qua iam dudum mediocriter versor, si quid dicendo possum, debeo id cumprimis in luctum propter mortem illius susceptum conferre. Quem enim fructum ex me capere debebat viuus ille, eundem nisi mortuo, cui haec velut iusta soluenda sunt, tribuero, non hercle potero ingratitude nomen effugere. Adducunt me quidem ista, quae sunt grauissima, tum incredibilis ille dolor vester, quem

A

ex morte honestissimi viri, eiusdemque de
 Academia vestra optime meriti cepistis, vt
 de eo, qui inter nos communis est, dolore
 ad vos dicere instituum. Quamquam enim
 me hactenus ab hoc genere et aetas mea pro-
 hibuit et vitae ratio, planeque tenuit intra
 domesticos parietes conclusum; tamen, cum
 me hodierno die tot honestissimae causae, at-
 que adeo tacita quaedam voluntas vestra ad
 hoc institutum eliciant, non committam ego,
 vt metus hic paene subrusticus plus apud me
 valuisse videatur, quam officium meum.
 Cumque de eius virtute dicendum fit, qui
 maximo fuit Academiae vestrae ornamento, ac
 percharus vobis omnibus, spero hanc insolitam
 dicendi rationem mihi facile sane futuram.
 Ac nunc quidem si docuero primum, qualis
 fuerit vita Mosellani nostri, deinde quo ge-
 nere mortis diem obierit, id, quod volo,
 facile consequar, vt statuere possitis, quo
 animo optimi illius honestissimique viri mor-
 tem ferre debeatis. Quare si illum tam di-
 lexistis, quam et diligere debuisset et dilexisse
 non obscurum est, de eo ipso breuiter, dum
 dico diligenter, quaeso attendite.

Cum animum ac cogitationes meas ad
 mores atque ingenium Mosellani nostri re-
 fero, video in eo cum omnia fuisse eximia,
 tum hoc paene diuinum, quod in iis, quae

essent in se, excolendis perfecerit, vt, quae deessent, non magnopere desiderarentur. Atque vt inde ordiar potissimum, vnde haec tota ratio perspicui potest facillime, quae plurimum possunt in rebus humanis, duo sunt, natura atque fortuna. Quae ambae cum multum afferant adiumenti ad beate viuendum, statuunt homines hifce solis omnem vitae rationem contineri. Ea autem vis insita est vnicuique nostrum, vt expetamus summa, et ad ea, quae posita sunt in illustri honoris atque dignitatis loco, quantum in nobis fit, adspiremus. A quibus tum excludi videmur, cum ea, quae vel natura tribuit, vel fortuna, sint negata nobis. Cum enim illa ipsa vim habeant maximam ad obtinendos summos honores, qui caret eisdem, maximis se bonis carere opinatur; contra si cui ea non desunt, videtur esse vel inprimis beatus. Ponite hic vobis ante oculos vnum aliquem ex beatioribus illis; fit sane aliquis aut genere nobilis, id quod natura dat, aut opibus abundans, quod fortunae est, an hunc insolentiae suae modum vllum statuere posse censetis? Non loquor hic de intelligentibus. De vulgo hoc dictum fit. Cum iste, quia habet, vnde det, et det nemo largius, a multitudine in oculis feratur, suo quidem iudicio valde est beatus. Videsne, vt incedat? vt ambiat summa? vt omnia agat pro imperio? vt tenuiores, si qui

sunt, pro nihilo habeat? ut se efferat? ut
 denique se plane in coelo esse arbitretur?
 At isti obscuro homines, et non satis pecu-
 niosi, quam se abiiciunt, quam iacent toti,
 quam denique omnem aetatem in fordibus
 consumunt? Quid intersit inter beatos illos,
 et eos, quibus defunt illa, quae naturae sunt
 atque fortunae, satis iam docuimus. Quo-
 niam vero id in medio, atque adeo sub ipso
 conspectu nostro positum est, nemo fuerit tam
 remotus a communi sensu, qui rem non ita
 se habere fateatur. Sed cum multitudinis,
 quae magis specie rerum, quam veritate du-
 citur, proprium sit, pendere ex duabus istis
 rebus, reuocemus parumper animum no-
 strum ab iis, quae a multis fiunt, ad ea, quae
 fieri debent, eamque rationem in Mosellano
 nostro consideremus. Quae externa sunt et
 corporis bona, siue a natura data, siue a for-
 tuna, quoniam ad bene viuendum afferunt
 sane nihil, non sunt in vita honesti viri desi-
 deranda, quippe cum talia sint illa, ut ne in
 bonis quidem numerari debeant. Licet enim
 his ipsis circumfluas maxime, eo tamen non
 fueris melior vnquam. An quisquam pro-
 pterea, quod diues esset, in bonis viris est ha-
 bitus? Vtrum C. Fabricius, an M. Crassus
 praestantior fuit ciuis in republica sua? illi
 tenuitas summæ fuit laudi, huic vero opes
 atque diuitiae reprehensionis: ille, quod

pecuniam contemneret, rempublicam suam optime gessit: hic, quod cupidior esset eiusdem, ad extremum rebus male gestis et ipse cecidit turpiter, et rempublicam suo casu vehementer afflixit. Dicam, quod sentio, Lipsiensis, alia est et longe alia ratio, unde vera petitur honestas. Quod cum Petrus Mosellanus intelligeret, eiusque rei cognitionem ex disciplinis veterum, quibus ab incunte aetate deditus fuerat, hausisset, sic vitam instituit, ut ad solam virtutem referre omnia, in istis autem nihil spei ponere videretur. Quae si quid illi dederant, id quidem ipsum eo conferebat, ut, quae contra denegassent, in eo non sane requireres. Ac ne quis forte illustre aliquod eius rei documentum desideret, ecce tibi in manibus est vita hominis. Natus erat loco humili atque obscuro, parentibus sane tenuibus, in quodam Treuironum pago. Sed ea res tantum abfuit ab omni contentu, ut ei non modo non obsuerit ad summam dignitatem, sed multum etiam profuerit. Neque id iniuria. Nam quod nos, qui hoc equestri loco nati sumus, a maioribus nostris accepimus, ut simus in aliquo numero, id dederat ille maioribus suis. Sed quis aequus rerum aestimator non laudabilius ducit aliis praelucere virtute sua, quam ex splendore alienae gloriae illustrari? Si nobis maiorum nostrorum virtutem ornamento esse atque

dignitati ducimus; quanto existimare debemus honestius fuisse illi, quod familiam suam humilem, ac plane iacentem excitavit ipse, et in quandam celebritatis sedem collocavit? Est enim multo praestantius dare, quam accipere beneficium. Iam vero fortuna erat illi primo iniquior, eam tamen deinceps virtute sua honestissime vicit. Nam cum primum ex iis fontibus, unde omnis honestas petitur, ad bonam bonorum omnium existimationem proflueret, consecutus est id, ut a maximis quibusque viris vnicuique diligeretur. Ea quidem res effecit, ut, quae a fortuna proficisci dicuntur, illi non nimis deessent. Nam cum Georgius, princeps noster, quem honoris amplitudinisque causa (ut aequum est) nomine, cernebat in Mosellano tantum esse doctrinae et prudentiae, quantum publico docendi muneri, atque adeo honoribus summis Academiae vestrae mandandum esset, clarissimus princeps optimo viro summum decrevit honorem, ut ex publico inter nos honestissime aleretur. In ea re illud mihi visum est cumprimis admirabile, quod, cum fortuna sibi huiusmodi omnia prope iure suo vendicare soleat, ex hoc tamen ipso non possit sumere quicquam, praesertim vero, quod, quae in hoc genere tributa sint Mosellano, praemia virtutis, non fortunae fuisse bona videantur. Possem hic afferre sexcenta alia, ex quibus

vnusquisque vestrum statuere posset, in eo
 nihil vel fuisse, quo non vsus sit optime, vel
 defuisse, quo non honeste careret. Sed quando
 hic vixit plane in oculis vestris, vt nulla eius
 vitae pars, nullum factum vobis obscurum
 esse potuerit, haud committam ego, vt sim
 in hisce explicandis nimius. Venio ad ea,
 quae in animo illius posita erant, in quibus,
 quod iisdem solis honestatem metiretur, omne
 tempus consumebat. Idque vt faceret, cum
 aliis rebus excitabatur, tum hac re vel inpri-
 mis, quod intelligeret, non multum sibi prae-
 fidii in iis positum esse, quae vel externa di-
 cuntur bona, vel corporis, propterea, quod
 ea partim non nimis suppeterent sibi, partim
 vero plane deessent. Ad ea itaque, quae
 virtute ac industria parantur, vnde vera nasci-
 tur dignitas, se studiumque suum conuertit.
 Nam cum natura illi singularem ingenii vim
 atque aciem dedisset, vt primum per aetatem
 potuit, applicuit ingenium ad eas literas,
 quae, cum omnem humanitatis rationem con-
 tineant, ab ea nomen rectissime acceperunt.
 Quarum ille suauitate delinitus ac captus,
 plane, sic literarum studio flagrare coepit, vt
 eas omnibus aequalium lusionibus (quod in
 ista aetate mirum videbatur) anteponeret.
 Hinc illi progressus, quos in illis pulcherrimis
 studiis breui sic fecit, vt in eo maiores natu,
 atque propinqui spem summae doctrinae col-



locarent. Videbant namque in eo talem esse indolem, quae sua sponte ad optimam vitae rationem satis esset incitata. Neque ea spes fefellit illos. Nam ut navis vel ventorum vi vel remorum pulsu semel concitata, fertur deinceps motu suo; sic ingenium Mosellani ad rectissima quaeque studia iam inde a puero concitatum, quem ceperat, cursum tenuisse videtur quam constantissime. Quare ut primum ex pueris excefferat ipse, iamque id aetatis esset, ut liberalissimas quasque disciplinas percipere posset, Coloniam Agrippinam, civitatem celebrem atque doctissimis hominibus affluentem, tanquam ad mercatum bonarum literarum, se contulit. Ad quam rem propinqua illius sumtus ei, pro facultatibus, quas sane pertenuis habebant, satis magnos suppeditabant. Hic noster ille, cum cerneret magnam sui expectationem esse concitam, summo studio in eam incubuit rationem, ut et sibi non deesset, et expectationi bonorum omnium responderet. Incendit haec causa (ut fere fit) adolescentem incredibili quadam doctrinae cupiditate. Quid enim maiores afferat motus animis humanis, quam tanta et cognatorum nostrorum et optimi cuiusque expectatio? Age, consideremus igitur, qua via illo contenderit, quo vna quasi voce bonorum omnium vocaretur. Cum ille iam inde ab initio bono

effet ingenio, idque ipsum studiorum vsu at-
 que assiduitate acuisset, consecutus est id, vt
 de optimo studiorum genere facile posset iu-
 dicium facere. Intelligebat igitur omne ge-
 nus doctrinae duabus potissimum rebus conti-
 neri, quarum altera in consideranda vestigan-
 daque cuiusque rei cum natura, tum ratione,
 altera vero in iis, quae a nobis inuenta sunt
 atque perspecta, bene ac polite explicandis
 versatur, atque istas sic inter se coniunctas
 esse videbat, vt hanc sine illa inanem esse,
 quid autem inanem? immo esse plane non
 posse; at illam sine hac obscuram esse, peni-
 tusque iacentem statueret. Et id quidem
 recte. Etenim si loqui velis, nec habeas, de
 quo prudenter loquere, oratio certe tua ina-
 nem ac paene puerilem edat sonum necesse
 est. Quid enim interest inter hasce voces, at-
 que eas, quas bruta animantia mittunt?
 Rursus si animo tuo omnium rerum cognitio-
 nem comprehenderis, nisi id, quod scias,
 quodque sentias, apposite possis eloqui, et
 cum aliis communicare, obsecro te, quem ex
 ista omnium rerum peruestigatione capias fru-
 ctum? Nisi quis forte putat se natum esse
 sibi soli, vt in angulis sibi, nescio quas, faciat
 delicias, atque aetatem sic consumat, quod
 hominis fuerit et impudenter abutentis otio,
 et de omni officiorum ratione male prorsus
 sentientis. Qua de causa Mosellanus in iis,

quae natura ac quadam necessitate coniuncta
 essent, sibi quoque coniuncte elaborandum
 putabat. Ac primo quidem dialecticam,
 quae nobis ad vtramque facultatem et bene
 dicendi, et recte intelligendi aditum munire
 solet, ab iis doctoribus, qui Coloniae optimi
 habebantur, didicit. In quo genere cum pro-
 gressus esset eatenus, quatenus satis esset iis
 studiis, ad quae properaret, diutius se in eo-
 dem detineri passus non est, quin potius ad
 ea, in quibus singularis illa ingenii foecundi-
 tas se efferre posset, accessit. Ad philoso-
 phiam itaque et eloquentiam ab hisce initiis
 profectus, quoniam liberalissimas quasque di-
 sciplinas graecis litteris contineri intelligebat,
 graeca cum latinis coniungere coepit. Cum-
 que paucos intra annos id quidem assecutus
 esset, vt et graecas literas et dicendi artem et
 naturae vim perbene teneret, instituit do-
 cendo eorum, quae didicisset, periculum fa-
 cere, id quod eo ipso exercitationis genere
 futurum erat. Ingenium namque hominis
 similiter atque agrum, quem quidem fructus
 bene magnos ferre velis, colere oportet.
 Nam vt hic non semel arandus est, sed ite-
 randus planeque subigendus, sic ingenium
 quadam veluti subactione exercitationis co-
 lendum est studiosissime. Praeclare igitur
 Mosellanus, qui cum rationem haberet maxi-
 mam, vt debebat, ingenii sui, honestissimae

illud culturae genus non neglexit, et cum
 quandam docendi rationem suscepisset, idque
 Coloniae Agrippinae, sic in eo, quod susti-
 nebat, docendi munere versabatur, vt facile
 excelleret, ab eoque genere coepit honesto
 nomine florere. Ac cum fama eius indies
 magis ac magis cresceret, non potuit amplius
 intra eos, quibus Colonia circumscripta est,
 fines teneri, sed statim traiecto Rheno per
 tantum locorum interuallum ad nos vsque
 promanauit. Quae res Iohannem Aesticam-
 pianum, grauem cum primis virum atque eru-
 ditum, cum per idem tempus scholam apud
 nos Freibergae instituisset, eademque a nobi-
 lissimis quibusque adolescentibus celebrare-
 tur, adducebat, vt hunc sibi adiutorem atque
 socium docendi adiungendum putaret. Ac-
 cersiuit itaque senex adolescentem, vt is pa-
 rem nauaret operam nouae scholae, sibi que
 opitularetur. Paruit autem Petrus noster
 voluntati optimi senis, ac relicta Colonia ad
 nos migravit. Venit hoc loco in mentem
 mihi illius, quod fideis fabulis memoriae pro-
 ditum est, Herculem quodam tempore At-
 lanti, qui coelum ipsum humeris suslinere
 dicitur, fesso et paene oppresso subuenisse,
 onusque ipsum in se suscepisse, vt senex ille
 tanto onere paene oppressus respirare posset.
 Quae res cum Herculi aeternam pepererit glo-
 riam, quanto maior debetur gloria Mosellano

nostro, qui vere in re honestissima quidem illa atque publicis rationibus vtilissima optimo seni opem ferre non dubitauit. Iam vero cum nosler hic Freibergae fuisset aliquamdiu, docuissetque summa cum laude, alio, vbi et locus esset celebrior, et ipse docendo prodesse posset pluribus, migrare constituit. Ac cum in vicinia esset, quo recte concederet, locus, sibi non esse ad externos populos excurrendum censuit, hancque Lipsiam elegit potissimum, vbi eam faceret sementem, quae aliquando latura esset fructus vberimos. Dedit hanc mentem, Petre, te enim appello, tibi deus ille sane quam propitius, vt, quia nobis posset prodesse multum, id ipsum velles item, et faceres non grauate, quod cum perhonorificum fuit tibi, tum nobis cum primis vtile, vt mihi videatur, dies ille, quo primum venisti ad nos, initium fuisse maximorum commodorum. Cuius quotiescunque recordor, toties mihi in mentem venit tuorum innumerabilium erga nos meritorum. Sed vt redeam illo, postea quam huc venit Mosellanus, iecit ille quidem praeclara docendi fundamenta, quae singula persequi, quia nimis longum esset, omittam, et ad propiora accedam. Cum itaque graecas literas doceret, iamque non solum adolecentes, sed etiam grauissimi quique viri earum studio tenerentur, rationem iniuit ille, vt, quae traderet, nobis vti-

litatem sane multiplicem afferre possent. Quo fiebat, vt ex omnibus eos potissimum auctores, qui optimi essent, fumeret atque interpretaretur. Videbat enim prudens homo ex optimo optima disci posse. Propterea quod in his varietas illa magnam nobis verborum atque rerum sylvam suppeditare posset, planeque fieret, vt vna et eadem opera et lingua ipsa recte perciperetur, et quae perscripta essent eadem lingua. Nam cum dictiones rerum sint notae, ac certae significationes, dictionibus semper subest non nihil rerum, quod explicant, idque ipsum vna cum eisdem, etiamsi aliud agas, percipere necesse est. Recte igitur Mosellanus, qui auditoribus suis ea proponeret, quae in graecis longe optima haberentur. In quibus cum progressio facta esset satis magna, instituit tandem latina cum iisdem coniungere atque vtraque coniunctim tradere, idque faciebat hac de causa potissimum, quod censeret se, vt coepisset, recta studia illustrare non posse, nisi earum quoque literarum, quarum utilitas hoc tempore latissime patet, rationem haberet. Quando autem studia nostra, atque adeo artes omnes eo pertinent, vt discamus aliquid, et eo, quod didicerimus, perbene vtamur, vt eas, quas docuisset literas, conferre possemus ad vsum aliquem, rationem iniuit noster hic, artemque bene dicendi nobis sane frequenti-

bus tradidit. Quid enim nosra interfuisset omnem omnium linguarum facultatem tenere, nisi eandem proferre in apertum, ac quodam cum artificio explicare didicissemus? Neque vero interea, dum eam traderet artem, studium suum ab iis auctoribus, quos ab initio in manus sumserat, abiecit; quin artem, quam docebat, ad eos ipsos auctores studiose semper accommodabat, vt proposito certo quodam veluti simulacro dicendi, haberemus, quod imitaremur, et, quid conficiendo scripto opus esset, addisceremus. Quae res, quantum attulerit lucis et nobis omnibus et in primis Academiae nosrae, haud facile dixerim; certe nunquam in hac nosra Lipsia plures extiterunt disertis, vt mihi videatur schola Moselani fuisse quasi officina quaedam dicendi cunctae Germaniae. Quamquam ipse, quod esset imbecilliore corpore ac lateribus non satis valentibus, in concione dixit non saepe, statuitque eam, quam consecutus esset dicendi facultatem, intra parietes potius alendam esse, quam temere in solem, atque puluerem deducendam: praesertim vero cum intelligeret, actionem tantum valere in hoc genere, vt in ea esse omnia viderentur. Est enim memoriae proditum, quosdam extitisse, qui cum nec inuenire acute, neque dicendo ornare possent, quod tamen voce essent suauis, corporis item motu dignitatis pleno, in oratoris

bus fuerint habiti. Adde, quod Demosthenes ille, oratorum facile princeps, ad actioni et primas et secundas, et item tertias tribuit. Quare cum Mosellanus nec voce esset canora; nec corpore tam firmo, ut laterum contentionem ferre posset, se conuertit ad scribendum. Cum enim in eo eximia essent omnia, quae vel ad inueniendum, vel ad ornandum sunt necessaria, certe ad scribendum se dedit potissimum. Quid enim faceret aliud, quippe cum et ingenio excelleret, et instructus esset summa doctrina, et verbis sane lectissimis abundaret. Accedebat illa quoque ratio, quod, quae dicimus, influunt, at quae scribimus, manant multo melius, nec vna aut item altera ciuitate continentur, sed diffundunt se penitus per totum orbem terrarum. Quid? quod oratoria et a foro, et a gubernaculis ciuitatum exclusa hodie vix aliquem obtinet locum in iis, quae aut in aliquo doctrinae genere versantur, aut pertinent ad excitandos studiosos homines, eosdemque in officio continendos, aut ad eos, qui aliquo virtutis genere excellunt, amandos. Et haec quidem scribendo consequimur fere semper, dicendo non item. Quibus de causis Petrus Mosellanus sibi in scriptione potissimum elaborandum putauit. Extant itaque illius non parum multa, quae vel praecipendi vel cohortandi causa scripsit praeclare, quaeque e Graeco

conuertit. Sed cum ea, quae sint pulcher-
 rima, in manibus omnium habeantur, nihil
 attinet de iisdem agere figillatim. Iam vero
 cum illi gloria, quae ex recte factis, etiam si
 non appetatur, ipsa tamen per se existit atque
 nascitur, parta esset satis magna, iamque de
 eo optimus quisque praeclara faceret iudicia,
 coeperunt eum maximi quique vnice com-
 plecti. Sinite me hoc loco praeterire amplif-
 simorum Regum legatos, qui sane, cum huc
 transirent, nihil habuerunt antiquius, quam
 vt nostrum hunc officii causa salutarent, atque
 conuenirent. Non dicam, quinam illi ab om-
 nibus omnium ordinum hominibus habiti sint
 honores, omittam ciuitates amplissimas, re-
 gulos ornatissimos, antistites maximos, prin-
 cipes denique clarissimos; vnus Erasmus Ro-
 terodamus, vnus, inquam, ille, quo sol hic
 in omnium doctrinarum genere non vidit prae-
 stantiorum quemquam, fuerit mihi instar om-
 nium. Quantiuis fecerit Mosellanum no-
 strum, et epistolae eius ad eum et voces ho-
 norificae ab hominibus non vanis exceptae
 perlataeque ad nos satis declarant. Hic pro-
 fecto sic complexus est Mosellanum, vt pater
 filium, vt grandior natu haeredem. Neque
 id sine causa. Erat namque huic tanquam
 haeredi relicturus vniuersorum bonorum hae-
 reditatem. At quam haereditatem? quae
 profecto non constat ex rebus fluxis et cadu-
 cis

vis, sed perpetuis plane atque constantibus;
 in quam fortuna, quae longe lateque domi-
 natur per vniuersa, nullum habet imperium,
 quam nulla vis, nulla hostium incurſio euer-
 tere potest. Hinc illa vox doctissimi cuius-
 dam hominis in miserabili calamitate post
 amissionem omnium honorum: *omnia mea
 mecum porto.* O! praeclara bona, quae cae-
 teris amissis reliqua sunt domino, eundem
 non deserunt, ab eo se distrahi non patiuntur,
 quaeque eum sic recreant, vt nullius rei amif-
 sione grauius afficiatur. Atque, vt illo reuer-
 tar, cum Mosellanus ab Erasmo amaretur
 plurimum, et se amari, atque haeredem quo-
 dam modo institutum esse bonorum eorum,
 quae ab illo summa cum gloria possiderentur,
 intelligeret, quo tandem animo illum fuisse
 putatis? Incubuit profecto in eam rationem,
 vt tanti viri, atque bonorum omnium expe-
 ctationi responderet, planeque perficeret, vt,
 quae ad se ventura esset existimationis hone-
 stissimae atque disciplinarum omnium haere-
 ditas, eam iure suo adiisse aliquando videret-
 tur. Idque se consequuturum intelligebat,
 si eius, cui successurus esset, similitudinem
 accipere posset maxime. Proposuit itaque
 illum sibi, quem imitaretur potissimum, fuit-
 que totus in exprimendo. Quare cum in aliis
 rebus, tum in diuinis praecipue, iidem pror-
 sus sensus fuerunt Mosellano, atque Erasmo,

ut illum huius esse imitatore[m], et paene alterum hunc facile agnosceres. Quoniam vero hic mentio facta est de rebus diuinis, quo illo animo atque consilio ad Theologiam accesserit, eidemque studuerit, praetermittendum non videtur. Cum omnia, quae vel facimus, vel cogitamus, ad Christum veluti bonorum omnium finem referenda sint, eo certe omnem contulit operam studiumque suum, ut eam disciplinam, quam Christus ipse e coelo in hunc orbem terrarum attulisset secum atque hominum generi tradidisset, perciperet. Ea autem omnem salutis nostrae rationem continet, cum ad Deum nos conuertat planeque excitet ad bene de clementia eius sperandum. Haec enim illa est vera Philosophia, quae et a vitiis nos deterret, et ad virtutem cohortatur: quae certissimam salutis spem nobis ostendit, quae denique eum animorum dolorem, quo propter flagitiorum conscientiam exulceramur, sic leuat, ut abiectio omnium metu atque dolore in eius clementia, qui omnes afflictos ad se confugientes recreat, suauissime conquiescamus. Quae cum ita sint, est quidem Mosellanus noster Theologiam non sine summo consilio complexus, ad eamque sic adhaesit, ut ab eadem non alia re, quam morte ad extremum diuelleretur. Sed cum in honesta illa disciplina aliquo usque progressus esset, id, quod ipse didicisset, cum

aliis pro sua perpetua adiuuandi ceteros or-
 nandique consuetudine, communicare insti-
 tuit. Hic quid reliqua quaeritis? nostis ipsi,
 quam egregiam nauarit operam rei Christianae,
 cum et ea, quae spiritus ille diuinus literis
 suis mandasset, explicaret, et quae in sanctissi-
 mis quibusque graecis auctoribus recondita
 essent atque abstrusa, inquireret, inquisita
 erueret, eruta in apertum proferret; atque,
 vt sibi in omnibus vitae suae actionibus con-
 sultaret, ea, quae e graecis cognita haberet, at-
 que peruestigata, non solum iis, quibuscum
 viueret, exponenda censuit, sed toti etiam
 orbi terrarum. Non igitur dubitauit grauis-
 simum illum laborem vertendi graeca susci-
 pere in se. Hinc Gregorius ille Nazianze-
 nus, qui tantum habet nomen in Theologis,
 vt apud graecos commune Theologorum no-
 men efficiat suum, hodie sic loquitur latine,
 vt, si forte reuiuisceret, qua vti mallet lingua,
 non facile reperiret. Quae haecenus comme-
 morauimus, ostendunt, Mosellanum in honestis-
 simis quibusque disciplinis sic excelluisse, vt
 natum esse eum ad res considerandas facile
 cerneres. Nunc vero et, quid in rebus agen-
 dis, qui fructus est studiorum maximus, potue-
 rit, videamus. Cum in ea disciplina poneret
 operam Mosellanus, quae ab ipso pacis auctore
 tradita est hominum generi, quaeque secun-
 dum illam planeponendam in Christo spem ni-

hil tam praecipit nobis et bene inculcat, quam
 pacem, quam caritatem, quam amorem
 mutuum; fieri non potuit, quin ex iis ipsis
 quasi fontibus pacis atque amicitiae studium
 earundem rerum hauriret. Idque eo fiebat
 facilius, quod ipse non aequè ab ulla re atque
 a turbis et tumultu, natura abhorreret. Quam
 ob rem cum nihil exoptaret magis, quam ut
 publicae paci esset consultum, eo incumberebat,
 ut, quam vellet pacem atque amicitiam inter
 homines constitutam, eandem ipse conciliare
 posset, estque id assecutus, ut honestissimae
 illius rei, et publicis rationibus utilissimae,
 egregium teneret artificium. Accedebat eo-
 dem tanta prudentia, quae quidem multis ex
 rebus perspecta erat, ut et existimatio, quan-
 ta pertineret vel ad amplissimas quasque civi-
 tates constituendas pacandasue. Cum haec vis
 ex animo Mosellani sic eluceret, ut nemini non
 esset cognita, bis moderator Academiae vestrae
 cunctis suffragiis creatus est. Quo in magistra-
 tu non obscurum documentum dedit, quan-
 tum posset in omnibus rebus aequitas animi
 atque moderatio, qua ille perficiebat, ut
 omnibus esset percarus, gravis vero nemini,
 ac ne iis quidem, quos contra in iure dicendo
 statueret, qui cum graciosus esset apud omnes
 ordines, eos quidem in officio continebat fa-
 cillime. Estis namque vos ipsi testes, eo magi-
 stratum gerente nullum plane tumultum exti-
 tisse, simultates, si quae forte susceptae essent

inter vos, depositas fuisse non gravate. Quis enim non eo pareret pacificatore, qui et cum potestate esset, et idem, quod suaderet, faceret ipse? Habet ea res, crede mihi, vim maximam ad animos hominum, quo velis, inducendos, ac quidem in eo tanta fuit animi aequitas, ut non solum iniurias condonaret facile, sed etiam iisdem ne commoveretur quidem gravius. Nam id, quod scriptum est praeclare, in mentem eius penitus infederat: *Non enim cui inferatur iniuria, miserum esse, sed qui inferat.* Egregia me hercle sententia, planeque utilis ad tollendas animi perturbationes! Legimus itaque, qua se defenderit, literam nullam, at aliorum, qui officio adducti dignitatem eius summa cum fide tutati sunt, orationes nonnullas. Quid dicam hoc loco de Erasmi Roterodami defensione? Maximus ille vir ac tantus senex, quod nostrum hunc diligeret unice, eiusque dignitate suam contineri existimaret, non putavit alienum, defensionem honestissimi iuuenis, cum ab homine, nescio quo, iniquius oppugnaretur, suscipere, quo quid ulli post hominum memoriam accidit honorificentius? habetur semper innocentiae suae honos, nunquam deseritur illa. Iam videtis, Lipsienses, quantum valuerit Mosellanus nosser et doctrina et prudentia, per quos gradus in celsissimam illam doctrinae, virtutis, atque auctoritatis sedem ascenderit. Certe in eura

locum pervenit, quem vix unum aut alterum id aetatis hominem contigisse ex nostra patrumque nostrorum memoria audivimus. Sed cum ingenium eius graue illud quidem praeter aetatem canesceret, accidit ei id, quod fere omnibus, vt esset aetate ante tempus ingrauescente atque affecta. Hinc illud graue damnum, quod morte huius ornatissimi viri bonae literae, rectaque studia fecerunt. Moritur is (quod sine summo dolore dicere non possum) moritur, inquam, in ipso aetatis flore, vix annos natus triginta vnum. Non dicam hoc loco, in qua ille meditatione versatus fuerit, vtque in ipso reipublicae complexu, dum eidem vtilissima moliretur, laboribus ipsis fractus vitam profuderit. Non dicam haec, non dicam; impedior enim summo dolore. Vnum addam, et id quidem strictim, dum idem ad ea, quae praeclara sunt, et propter se ad bene beateque viuendum expetuntur, maximo studio contendit, ante in ipso cursu obruitur, quam portum conspiciere possit. O conatus frustra susceptos! Sic vita est hominum, vt ante concidamus in ipso cursu studiorum nostrorum, quam metas attigerimus. O fragilem hominum fortunam! atque haec fortunae siue malevolentia, siue inconstantia, siue utrumque malis, haec, inquam, ipsa cum mihi semper grauis visa est, tum hoc tempore grauissima, quo nobis ereptus est ille, qui sic vitam insli-

tanti luminis occasu non moueatur. Sed vt nullo affici dolore hominis est asperi atque efferati, ita prorsus effaeminati atque mollis, animum sic remittere, vt frangare penitus atque succumbas. Quare quo possis ad ea, quae acciderunt, fortiter ferenda contendere facilius, exponam breuiter, quo genere mortis diem obierit Mosellanus noster, idque vt faciam, adhortatur vel inprimis auctoritas Solorionis, qui totius Graeciae consensu sapientissimus est habitus. Is in eo sermone, quem cum Cræso rege instituerat, post multa verba (vt fit) vltro citroque habita, dixit: *ex morte vnius cuiusque statuendum esse, fueritne idem miser, an beatus.* Atque, vt ad institutum accedam, incidat Mosellanus in grauem sane morbum, ex quo cum nec die, qui adinere dolores aegritudinesque solet, nec medicorum opera, qui eum studiose atque fideliter curabant, recrearetur, accidit illi, vt diuturno languore plane confectus iaceret, cumque morbus ille nihil sane remitteret, sed ingrauesceret in dies magis ac magis, sibi haud dubium vitae periculum propositum esse intelligebat. Neque vero propterea animum suum demittebat, sed in eo, ex quo omnis salus pendet, JESU CHRISTO, seruatore nostro, erigebat se ipsum atque consolabatur. In eo autem genere cum non inuenias alia, quae homini maiorem afferant consolationem, quam



quam quae diuinus ille spiritus literis mandata tradidit nobis, ex his ipsis optima quaeque aut ipse memoria repetebat secum, quod ea pulchre teneret, aut ab aliis recitata maxima cum delectatione atque pietate excipiebat. Assidebant namque illi assidue discipuli eius, adolentes ornatissimi, qui, quod iuberet, ipsi studiosissime recitabant. Ex omnibus autem praecipue epistolae diui Pauli, quibus nihil est vtilius ad informandum Christianum hominem, in manibus habebantur. Hinc cognitis iis, quae sequenda sunt Christiano homini, quaeue fugienda, incredibile est, quam suauiter in earum rerum cogitatione conquieuerit. Instructus namque iis armis, quae diuinus ille spiritus ministrabat, confidebat plane se communis illius hominum hostis impetus facile depulsurum; praesertim adeo, cum intelligeret a se stare eum, qui expugnans inferos vindicato hominum genere in veram libertatem, optatissimam post homines natos victoriam quondam retulisset. Cum itaque magno atque erecto animo ad necessitatem fati voluntatem suam adiunxisset Mofellanus, iamque communem hominum fortunam non modo non recusaret, sed, si ita Deo videretur, libentissimo animo suscipendam esse statueret, tertio, anteaquam moretur, die se de more inungendum curabat, Eucharistiam autem paucis ante diebus ce-

perat; vt vero inunctus fuerat optimus ille vir non ita multo post hanc vocem summa cum pietate misit: „Deus seruator noster, si „et possum prodesse tuis, et ita tibi videtur, „serua me; sin vero id nolis, fac pro tua mise- „ricordia, vt mihi cruciatus isti non sint diu- „turni. Quod si nec illud velis, quicquid de- „creueris tute, id ego non recusabo.“ Post hanc vocem acquieuit ipse paululum, ab eoque tempore neque locutus est, neque audiuit aliud, quam quod ad salutem vel suam, vel eorum, quibuscum loquebatur, pertineret, quippe cum cogitationes suas ad ea tantum audienda, quae sibi ex diuinis literis recitarentur, referret, in eaque meditatione esset totus. Sed quid multa? Cum tandem grauissime affectus esset, iamque vrgeret tempus moriendi, animo erat nihilo quam antea abiectiore, sed fretus clementia Dei immortalis, ad quam omnem profus spem contulerat, mortem non sane metuebat: quin eam potius, cum res ita ferret, fidenti animo obibat. O salutare mortis genus! Neque enim ei, qui sic in Deum se coniicit, quicquam mali euenire potest. An censes vsquam nobis plus praesidii positum esse, quam in eo, qui et seruauit nos, et saluos vult quam maxime? Non patietur (crede mihi) is, in cuius potestate sita sunt omnia, animum illius hominis, traditum sibi atque commendatum, e manibus suis

extorqueri; ad quam spem vt excitaremur, Christus ipse Dei filius e coelo descendere, seque vnum e nobis facere non dubitauit. Qui cum se vnum pro omnibus deuouerit, ac genus humanum e faucibus impurissimi illius tyranni, profuso sanguine vitaque, eripuerit, quin idem et velit et possit nos seruare, dubitare qui tandem possumus? Nisi forte putamus, Deum ipsum non esse consentaneum sibi, quo quid dici, quidue excogitari posset impium magis. Ac mihi quidem cum haec animo reputanti, tum in conditionem humani generis intuenti, videtur Mosellano nostro potius donata esse, quam erepta vita. Quod quo illustrius perspici possit, considerabimus parumper, quibus fluctibus atque aerumnis obiecta sit tota vita nostra. Atque, vt rem iam inde ab ortu hominis repetam, est quidem primum illud tempus ab ipso calamitatis sensu non seiunctum. Dedit namque hoc nobis ipsa rerum natura, vt prima statim voce, quae sine lacrymis, atque plangore non editur, qualem ingressi simus vitam, testificemur. At qualem vitam? quae vt primum ab illo, veluti portu, in altum abrepta est, Deus bone, quibus ac quantis iactatur procellis! Non commemorabo hic singula singularum aetatum incommoda. Non dicam, quae pueris nobis, adolescentibusque accidant, modo a parentibus, modo a paedagogis: non dicam, quan-

tum laboris excipiendum fit iuuenibus, non dicam, quantum aerumnarum hauriendum fit viris: non dicam denique, quam grauibus curis senecta ipsa per se affecta ad extremum penitus frangatur: omittam singula haec, dicam generatim. In hac vita tot turbulentissimae tempestates existunt; tanta nobis impendent pericula, vt mihi videatur is animo esse plane dissoluto, qui, cum haec intelligat, non commoueatur. De affectionibus corporis quid dicam hoc loco? Quotus quisque est, quem morbi isti non pertentent aliquoties, si non profus conficiant? At ea res, quam nos perturbet, quam grauissima sit nobis, vos ipsi optimi estis testes. Iam vero in externis rebus dominatur fortuna, quae profecto acerbissima est iis, quos euertit, nec tamen iucunda illis, quos ornat. Quippe cum ea sit perpetua illius consuetudo, vt ludat hominum genus, et ita quidem ludat, vt, quos iam extulerit, non ita multo post deiiciat atque deprimat. Quis igitur est, non dico, sapientissimus, sed a communi sensu non omnino abhorrens, qui in secundis etiam rebus non pendeat animi, et casum aliquem grauiorem metuat? Vt enim arbores in editissimis quibusque locis et crebrius de coelo tanguntur, et grauius cadunt; sic homines in excelsum locum a fortuna sublati et eius vim difficilius vitant, et, cum ab ea perculsi semel ruere coe-

perunt, se quidem tenere non possunt, quin penitus cadant. Et tamen fortuna in rebus externis tantum potest, ut nobis omnino sit necesse vela dare, unde flatus illius ostendantur. Sunt haec quidem grauiora, sed ea, quae sequuntur, multo grauiora. Venio namque ad cupiditates animorum, quae in nobis ipsius naturae pulsu cientur. Habet autem ea in nos tantam imperii, ut possit, quascunque velit, cupiditates perturbationesque in mentes nostras inferere. Ac, ne illae expleri possint vnquam, et semper alia ex aliis appetant cupide, solet natura appetitum ipsum augere cum accessione earum, quae concupitae sunt, rerum. Quod cum viderent acuti quidam homines, atque docti, et vellent expressam quandam cupidae mentis effigiem nobis proponere, eam ipsam dolio pertuso similem esse scripserunt. Et recte quidem illi. Etenim dolium pertusum nihil eorum, quae infunduntur, continere potest, et nec impleri quidem; sic nec animus hominis cupidi expleri poterit vnquam. Quanto enim indideris plus, tanto appetet plus. Neque vero poetarum industria in adumbranda cupidi hominis mente desideratur. Apud quos Tantalus haustum aquae semper appetit, nec eo tamen potitur vnquam, refugit aqua, quoties ille admouet labia. Habetis hic cupiditatis effigiem. Quid igitur est? videtisne, quantum afferant mali

cupiditates, ipsae incitant quidem, et quod
 incitant, nunquam fedari potest. O rem mi-
 seram! an non sitis eiusmodi, quae extingui
 nunquam possit, in summis esset habenda ma-
 lis? At ea corpus afficit, non animum.
 Quanto igitur acerbiores sunt insatiabiles illi
 animorum appetitus! sunt enim, sunt animi
 affectiones grauiore multo, quam corporis.
 Sed cum appetitus isti, qui in opinione bono-
 rum versantur, ac nos obiecta illorum specie
 permulcent, nescio quomodo, atque alliciunt,
 tantum afferant mali, quanto intolerabilia
 fuerint ea, quae in malis opinatis nos plane
 excruciant: atque illa, quoniam praecordiis
 ipsis concepta interiore quadam affectione nos
 debilitant, morbi animorum aegritudinesque
 a doctis hominibus appellantur. Neque id
 iniuria. Natura enim ipsa ex opinione mali
 alicuius vel impendentis, vel praesentis inurit
 nobis dolorem sane vehementem. Qui cum
 nos vehementissime premit, quiescere possu-
 mus nequaquam, donec, quod vnum est per-
 turbationum istarum remedium, ad Christum
 Iesum, tutissimum illud perfugium nostrum,
 confugerimus. Quanquam enim dies ac lon-
 ginitas temporis dolore nos leuare videtur,
 tamen ipsa non satis valet per se ad euellen-
 das eas animi affectiones, quae penitus insitae
 sunt in mentibus nostris, nisi spes illa atque
 fiducia in Christum accedat. Num igitur

miser est is, qui tanto morbo oppressus iacet? Possẽm hic varias perturbationes animorum contractionesque enumerare, sed quia ipsi, quid singulae possint, earum satis estis experti, de iisdem non fuero multus, atque, vt ex infinitis pauca afferam, fuerint nobis metus atque afflictio instar omnium. In conscientii nostris ex recordatione eorum, quae peperam ac flagitiose fecimus iniecti, animos nostros non secus atque furiae quaedam facibus admotis exagitant. At hoc mali excitatur ab eo, qui, quod nobis aeternum indixerit bellum, nunquam facit finem infidias collocandi. In quas cum inciderimus (incidimus autem quotidie) quia vitari non possunt, Deus bone, vt ille nos excipit, vt rapit ad se, vt suis veluti laqueis irretitos tenet! Hinc nisi Deus ipse nos respiciat, atque ex tanto eripiat periculo, quoniam extra eum nullum sane subsidium comparatum est nobis, summa sequatur desperatio necesse est. Cumque hac vna re nihil fuerit Christiano homini perniciosius, Christus profecto ipse pro sua clementia sustulit nobis certissimum signum ad bene sperandum. In quod quoties mentis nostrae oculos conicimus, recreamur non parum, planeque ab omni desperatione reuocati liberamur. Ac nisi crux illa clementissimi Dei conscientii nostris afferret consolationem, non esset, quo animi nostri grauissimis illis affectionibus,

metu atque afflictione, perturbati in eum, unde decidere solent, quietis ac tranquillitatis locum reducerentur. Sed quorsum haec omnia? vt intelligatis, Lipsienses, in hac vita calamitosa esse omnia, nihil prorsus suaue, ac, si quid spei atque praesidii nobis positum sit vsipiam, id alicunde arcessendum esse, atque a Deo ipso. In quo cum sita sit vera vitae ratio, nonne extra nos alia est vita, et ea quidem multo beator? quam tum demum consequemur, cum ex hac vita ad eum ipsum transferimus; praesertim vero cum Christus ipse, qui non fallitur, estque ipsa veritas, sic dicat: *Ego sum resurrectio et vita etc. Qui credit in me, non moritur.* Quid ergo est? nonne existimatis, mortem esse commutationem vitae, et non interitum? Quid autem commutationem dico? immo vero, si futuram illam vitam cum hac praesente conferas, videtur illa vita esse, et plane vita, haec autem non item, sed mors potius. Nam in hac, dum spiritum hunc vtrimque ducimus, nunquam sumus in tuto, semper periclitamur, perpetuis iactamur fluctibus, vt, quod de iis, qui se mari commiserunt, a sapiente quodam sapienter dictum est: *eos neque inter viuos esse numerandos, neque inter mortuos, idem de nobis, qui in isto discrimine, in ista turbulentiissima iactatione versamur, recte dici posse videatur.* In illa autem, quoniam relicis

cor-

corporibus perturbationum earum, quae in corpore existunt, erimus expertes, omni prorsus periculo liberati beatam agemus vitam, atque aeternam. In hac animi nostri, quasi in carcerem quendam, sic in corpus ipsum detrusi, miserabili premuntur seruitute: in illa animi e corpore, tanquam e vinculis, emissi et fruuntur aeterna libertate et dignitate florebunt. In hac tanta circumfusi fumus caligine, ut, quarum rerum cognitionem expectamus maxime, eas certo scire non sane possimus: in illa vero, cum perrupto hoc nebuloso aëre, dispulsa ab oculis nostris omni caligine, in sedem Dei immortalis penetrauerimus, vigebitur certe earum rerum scientia, quas nunc tantum non fide assequimur. Quo tempore perspectis iis, quae iam nunc credimus quomodo, in eo, qui vita est, et extra quem nulla plane vita est, suauissime conquiescimus. Quae cum ita sint omnia, quis est, qui non illam vitam, in quam ex hac migramus, huic anteponendam censeat? quis non hanc, si cum illa conferatur, mortem esse potius, quam vitam ducat? quis denique, cum ipse ex hisce velut vinculis euocetur, non animo quam libentissimo ex iisdem in coelum, communem illam bonorum sedem, excedat? Adduxit haec res Paulum, vnum post homines natos doctissimum, ut sibi mortem expectandam esse statueret: adduxit Socratem, haec

E

minem cumprimis bonum ac doctum, ut propositum mortis periculum erecto animo adiret. Sed quid vetera requiro? non longe abieris, Mosellanus hic, hic, inquam, noster mortem sic obiit, ut ei in optatis esse illam facile cerneret. Cum itaque mors nihil afferat mali, sed potius ad summum ducat bonum, non est me hercule, cur quisquam putet Mosellano non potius donatam esse vitam, quam ereptam. Cumque mors illi non inuito acciderit, causam equidem non video, cur, quam ipse non refugit atque exhorruit mortem, eam nos grauius hoc tempore moereamus. Etenim si ille percarus fuit nobis, ut esse debuit, conuenit certe nos, obitum eius beneuolentia potius, quam misericordia prosequi. Sic namque diem obiit, ut flatuere possis, illum mortem cum vita, non vitam cum morte commutasse, neque a bonis, sed a malis potius esse abductum. Ac si quem forte moueat, quod in ipso aetatis flore occiderit, nae ille mihi de honestissimis moribus optimi atque ornatissimi viri non satis bene existimare videbitur, praesertim vero, cum et is satis superque vixerit, qui munere suo viuendi functus est bene. Sed cum noster iste in medijs vitae laboribus obdormierit, suo quidem tempore mortuus est, nostro non item, quod tamen ipsum ferendum est modice, ne nostra comoda eius felicitati anteponeere videamur.

Quamobrem si intelligimus Mosellanum nostrum sic vixisse, vt singulari Dei immortalis benignitate ortus esse videatur, et mortuum esse, vt nihil posset ei ab eodem Deo tribui melius, id quod illi sane feliciter euenit, grato animo interpretemur.

E P I C E D I U M.

Conditus exiguo iacet hic sub marmore Petrus,
 Nobile cui nomen clara Mosella dedit.
 Attica quo primum hic audita interprete lingua est,
 Cum docuit Graio Teutonas ore loqui.
 Et Latiae veterem linguae renouauit honorem,
 Natiuumque illi reddidit arte decus,
 Ipfius eloquium viuo Cicerone probasset
 In medio quondam Roma diserta foro,
 Magna etiam coluit pietate oracula Christi,
 Et sanctis studiis consona vita fuit,
 Ipse sua viuens quod spe votisque petebat,
 In gremio vt viuat, da, bone Christe, tuo!

IULIUS PELVO, Praeceptoris Cariss. F. Positum anno
 post natalem Christi MDXXXVI. mense Iulio.

VLRICVS GREDELEIVS faciebat opus. C. B. cur
 rator fuit,

Gratia et Gloria Deo!

Kapitel 78/1, 388
(26)

ULB Halle

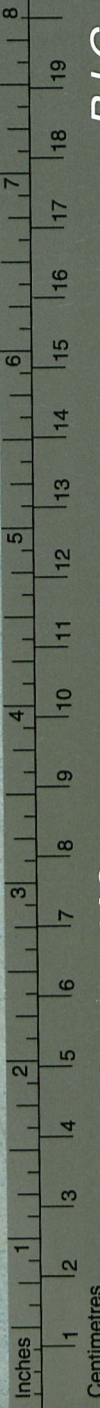
3

006 805 116



v078

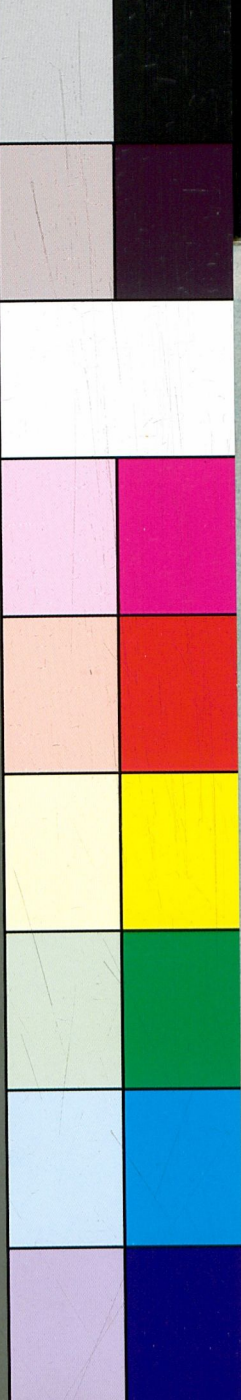




B.I.G.

Farbkarte #13

Black
3/Color
White
Magenta
Red
Yellow
Green
Cyan
Blue



ORATIO FVNEBRIS
 IN MORTEM
 PETRI MOSELLANI
 AVCTORE
 IVLIO PFLVG.
 ITERVM EXCVSA
 CVRA
 CHR. GOTTE. MÜLLERI,
 RECTORIS SCHOLAE CIZENSIS ET BIBLIOTHECAE EPISCOPALIS PRAEFFECTI.
 C I Z A E
 LITTERIS ET SVMTIBVS WEBELIANIS.
 I 7 9 8.

